

soud i bez nového sporu o nároku rozhodnouti může. Této zásady a tudíž obdoby §u 406 c. ř. s. jest použití i v tomto případě a nijak tomu nebrání hmotněprávní předpis §u 13 písm. g) rozl. zák. Podle tohoto předpisu stačí k rozluce manželství, jestliže duševní choroba, ať trvale nebo periodicky probíhající trvá již tři léta. Zákon nežadá choroby trvalé a nevyléčitelné. Při tom netřeba se ani pouštět do řešení otázky, zdali celá tři léta duševní choroby musí uplynouti již v manželství, či zda část této doby může uplynouti i před manželstvím, neboť v projednávaném případě uplynula celá doba choroby v manželství. Zákon zejména nežadá, by tříletá doba byla uplynula již před podáním žaloby a nepraví, že by se tato lhůta podáním žaloby stavěla a že by za sporného řízení byla přestala běžeti. Zákonu záleží jen na tom, z d a l i v d o b ě, k d y soud o rozluce manželství rozhoduje, jsou tu všechny zákonné předpoklady rozlukového důvodu §u 13 písm. g) rozl. zák.

Čís. 6513.

Pokud jde o neoprávněné rozšiřování služebnosti jízdy, byl-li na panujícím pozemku původně pouze stroj na řezání šindelů a kruhová pila s malou a obmezenou výkonností, napotom však byla na něm zřízena rámová pila o daleko větší a nepřetržité výkonnosti.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1926, Rv II 415/26.)

Žalovaným majitelům mlýna příslušelo právo služebnosti jízdy po cestě žalobců. Na panujícím pozemku byl původně v činnosti stroj na řezání šindelů a kruhová pila s malou a obmezenou výkonností. Když napotom žalovaní zřídili na panujícím pozemku rámovou pilu s daleko větší a nepřetržitou výkonností, čímž používání cesty se zvýšilo, domáhali se na nich žalobci zjištění, že právo přivozu a odvozu po cestě, patřící žalobcům, přísluší žalovaným jen pro jejich osobu, a z cizích jen mlečům s jejich melivem, pokud se týče s pvozy dříví v tom rozsahu, jak tomu bylo před zřízením rámové pily, t. j. pro stroj na řezání šindelů a pro kruhovou pilu, avšak nikoliv s kládami, traktory a silostroji, a že žalovaní jsou povinni opomenouti vše, co se v tomto ohledu jeví jakožto rozšiřování služebnosti. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, N e j v y š š í s o u d uznal podle žaloby.

D ů v o d y:

Ve věci rozhodnouti jest jen o otázce, zda s hlediska §u 484 obč. zák. pokládati jest za neoprávněné rozšiřování služebnosti jízdy nynější stav, dle něhož oproti stavu dřívějšímu, když žalovaní měli pouze kruhovou pilu, nyní pracují na pile rámové o daleko větší a nepřetržité výkonnosti a pro tuto pilu po služebné cestě dovážejí syrové dříví a zpět řezivo na těžších vozech, traktorech a nákladních autech. Napadený rozsudek uvádí sám, že se tím zatížení cesty zvýšilo mimořádně, třikrát

až osmkrát, přes to však dospívá k názoru, že nejde o neoprávněné rozšiřování služebnosti právní úvahou, že smírem ze dne 20. května 1902 uznali žalobci, správně jejich předchůdci, neobmezené právo jízdy z mlýna a do mlýna žalovaných s vozy s naloženými kládami, že tedy tím uznali mlýn a pilu, která existuje od roku 1887, za statek panující a že důsledkem toho jsou žalovaní oprávněni k výkonu jízdy v tomto, byť i daleko vyšším rozsahu, jak toho potřeby provozu pily v kterékoliv době vyžadují, neboť žalovaní jsou oprávněni přizpůsobiti provoz pily vymoženostem nové a nejnovější doby. Jedině povaha a hospodářský účel panujícího statku nesmí se prý změnit, za tohoto předpokladu však nelze ve větším výkonu spatřovati neoprávněné rozšiřování služebnosti. S názorem tímto nelze souhlasiti. Dle §u 484 obč. zák. může držitel panujícího statku sice právo služebnosti vykonávati způsobem, jenž jest mu pohodlný, služebnosti však nesmějí býti rozšiřovány a musí býti naopak, pokud povaha věci a účel jejich zřízení dovoluje, býti obmezeny. Stanovená míra služebnosti nemá býti překročována. Jde-li o služebnost s výkonem neodměřeným, rozhoduje arciť dočasná potřeba panujícího statku, takže není směrodatná míra výkonu služebnosti v době zřízení. To však předpokládá, že hospodářský účel panujícího statku se nezmění, a platí to s výhradou, že nesmí z tohoto důvodu nastati podstatně vyšší zatížení služebného pozemku. Mínil-li odvolací soud, že žalobci jako majitelé služebného statku musí snášeti nynější mimořádné zvýšení a obtížný výkon služebnosti jízdy, ježto statek panující jest i při svém nynějším zařízení pilou, již byl i dříve, a že žalovaní jsou oprávněni služebnost dle těchto nynějších vyšších potřeb snášeti, dlužno především na podkladě znaleckých posudků vytknutí k vůli správnějšímu názoru na věc podstatné rozdíly mezi dřívější pilou kruhovou a nynější pilou rámovou. Dřívější provoz pomocí kruhové pily a stroje na řezání šindelů zařízený pouze na vodní sílu byl jen provozem občasným, jenž trval z jara a na podzim po celkovou dobu asi 4 měsíců ročně, kdežto nynější zařízení pily poháněné motorickou silou jest provozem trvalým o výkonnosti stále a nepřetržité a daleko vyšší. Kdežto při dřívější kruhové pile mohly býti seřezány na stroji ku řezání šindelů 3 m³ dříví denně a asi 2 m³ týdně na kruhové pile, může na rámové pile zpracováno býti 2.200—2.400 m³ dříví ročně. Klády dlouhého dříví určené ku řezání na kruhové pile jsou slabší, t. j. asi o 30 cm síly, kdežto na rámové pile lze řezati klády o síle 50 cm. Provoz rámové pily vyžaduje ku přívodu syrového dříví a k odvozu řeziva daleko silnějších vozů a dopravních prostředků a zatěžuje tedy cestu mimořádně nejenom dle počtu povozů, nýbrž i dle jejich způsobu. Z tohoto srovnání plyne zřejmě, že nelze nynější rámovou pilu pokládati prostě za pouhý postupný vývoj staré kruhové pily dle novějších technických pokroků pro tento obor průmyslu platných. Nejde o pouhé zdokonalení, o pouhou lepší technickou výpravu, nýbrž o pilu podstatně rozdílnou co do druhu, způsobu i rozsahu provozu. Dle smíru ze dne 10. března 1902 byla služebnost rozšířena výslovně na pilu a výslovně pro dovoz dlouhého dříví a bylo tehdy dle onoho smíru i smluveno, že se cesta má k vůli tomu nově zříditi a rozšířiti tak, by jí bylo lze použiti pro dovoz dlouhého dříví do mlýna a

z mlýna žalovaných. Z toho, že se ve smíru mluví o pile při mlýně, plyne, že strany pomýšlely především na pilu jako na pomocný podnik mlýna, tedy na pilu zařízení na pohon vodní silou. Nynější rámová pila byla však učiněna naprosto nezávislou na mlýně a mlýnské vodní síle, stala se podnikem o nepřetržitém provozu a u srovnání s dřívějším stavem s mimořádnou výkonností a arcí i s daleko vyššími a těžšími potřebami v dopravě syrového dříví a řeziva. Pilou zůstává ovšem tato rámová pila i dnes, jako byla dříve, přes to však nelze zajisté tvrditi, že její povaha a její hospodářský účel zůstaly stejnými, naopak povaha i hospodářský účel byly ze základu změněny. Nynější mimořádný vyšší výkon služebnosti, jenž podmíněn jest dnešním, od dřívějšího stavu zcela rozdílným zařízením pily, nelze tedy prostě zahrnouti do rozsahu onoho práva služebnosti, který byl dle smíru mezi předchůdci žalobců a žalovanými tehdy stanoven a ujednán, a vybočuje podstatně z mezí, které tímto smírem pro výkon služebnosti byly stanoveny. Je nezávažno, že si předchůdci žalobců v onom směru výslovně nevyjednali pro budoucnost obmezení pro výkon služebnosti, toho třeba nebylo jednak vzhledem ku předpisu §u 484 obč. zák. kterým se rozšiřování služebnosti zásadně nepřipouští, jednak z toho důvodu, že rozsah služebnosti jest zkoumati zpravidla dle poměrů, s nimiž strany při zřízení počítaly a které předvídati mohly. K tomu nenáleží zajisté přetvoření pily na pilu rámovou, poháněnou motorickou silou, která přivodila netušený vzrůst výroby. Mínění odvolacího soudu, že se žalovaní mohou přizpůsobiti se zařízením svého podniku novodobým vymoženostem a podnik svůj zařídit dle technických pokroků nynějších, lze uznati za správné jenom s výhradou, že tak učiniti mohou jen potud, pokud tím neporušují právo druhého. Bylo by však nesprávně přiznati jim právo k takovému mimořádnému rozšíření služebnosti oproti předpisu §u 484 obč. zák. jen k vůli tomu, že toho nutně vyžaduje jejich nový podnik ku svému technicky daleko rozsáhlejšímu provozu. Tento ohled by se ani nesrovnával s právní slušností, neboť, zařizuje-li si kdo podnik na rozsáhlejší a výnosnější provoz dle moderních technických pokroků, náleží mu také, by se postaral o opatření a zajištění vyšších cestných a dopravních potřeb, kterých provoz tohoto podniku vyžaduje. Žalobci dovozovali dále právní nepřipustnost tohoto rozšíření služebnosti také z toho, že jest jim tím obhospodařování jejich pozemků z pravé a levé strany cesty stíženo, ne-li znemožněno a že tím cesta těžkými a častými povozy, jedoucími k pile a od pily jest celá rozježděná, a vedli o tom důkazy. Okolnosti tyto byly zajisté pro posouzení případu také velmi závažny, neboť, prokázalo-li by se, že žalobci jako vlastníci cesty jí pro toto přesprávné používání žalovanými sami ani pohodlně nemohou užívat a že cesta tím bývá rozježděna, byl by to další závažný důvod proti přípustnosti takového rozšíření, když by žalobce jakožto vlastníky k užívání cesty oprávněné přímo zkracoval v tomto jejím spoluužívání jednak proto, že cesta je po většině obsazena povozy žalovaných anebo že se jejich dopravou stává nesjízdnou, ježto snad dle stavu a způsobu svého založení pro takové zvýšené zatížení ani není dosti způsobilá. Důkazy tyto v nižších stolicích sice připuštěny nebyly, leč nedostatek tento není

na závadu, by nemohlo býti již ve věci rozhodnuto, neboť úvahy shora uvedené stačí již úplně k tomu, by uznáno bylo, že zvýšení výkonu služebnosti, vyvolané rozsáhlým provozem nové rámové pily, zakládá zcela mimořádné rozšiřování služebnosti, jež žalobci dle §u 484 obč. zák. trpěti povinni nejsou.

Čís. 6514.

Nestačí pouhé ohlášení námitek proti výpovědi z nájmu, nýbrž dlužno je v zákonné lhůtě i opodstatnit.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1926, Rv II 685/26.)

Procesní soud první stolice ponechal příkaz k vyklizení pachtovaných pozemků v platnosti. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: V souzeném případě vznesla sice žalovaná strana včas námitky proti soudní výpovědi, opomenula však ve svém podání uvést vše, co chce proti výpovědi uplatnit. Podle §u 571 čís. 3 c. ř. s. musí vypovídaná strana v námitkách uplatnit veškeré námitky proti výpovědi; pozdě podané nebo uplatňované námitky mají býti jako nepřipustné zavrženy. Tato zásada platila již podle §u 6 nař. ze dne 16. listopadu 1858, čís. 213 ř. zák. a má i platnost v nájemním řízení podle §u 571 c. ř. s. (srovnej Hora: Procesní právo III. str. 180 a Glaser-Unger čís. 10.122).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Po právní stránce (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) posoudil soud odvolací věc správně, neboť příkaz k vyklizení pachtovního předmětu, vydaný soudem dle §u 564 c. ř. s. na základě soudní výpovědi, pozbývá účinnosti nikoli již ohlášením námitek, jak učinili žalovaní svým podáním ze dne 8. července 1926, které neobsahuje vůbec okolností, o něž žalovaní ohlášené námitky opírají, nýbrž jest potřebí i opodstatnění námitek v nepřekročitelné zákonné lhůtě, jak tomu jest i podle §u 552 c. ř. s. v řízení rozkazním a podle §u 557 c. ř. s. v řízení směnečném. Že názor tento jest správným, vyplývá i z ustanovení §u 566 c. ř. s., kdež se mluví o »případných« námitkách proti mimosoudní výpovědi, z čehož vidno, že námitky musí mít obsah a nestačí pouhé jejich ohlášení a výhrada uvedení jejich obsahu pro dobu budoucí, jak se v tomto případě stalo. Žalovaný musí dle §u 550 druhý odstavec a 562 c. ř. s. své námitky proti rozkazu uvést ve lhůtě neprodlužitelné (konečné) a nelze po uplynutí této lhůty žádných námitek již přednésti (viz rozh. víd. nej. soudu čís. 406 a 678 Gl. U. n. F.). Ježto v tomto případě vlastní námitky byly uplatněny teprve při ústním jednání dne 19. července 1926, tedy jedenáct dnů po uplynutí nepřekročitelné osmidenní lhůty, dnem 8. července 1926 končivší, byly podány opožděně a nemohlo k nim býti přihlíženo (§ 571 c. ř. s.). Právem je tedy nižší soudy jako opožděné zavrhlý a důsledkem